

Trgovsko ime: Racemischer Campher - kafa	PHARMACHEM Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.	Stran: 1/5 Datum izdaje: 19.4.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	---	--

VARNOSTNI LIST

1. IDENTIFIKACIJA SNOVI IN PODATKI O DOBAVITELJU:

Trgovsko ime snovi: **Racemischer Campher - kafa**
(Campher Synt. Ph. Eur. 712 010)

Tehnično ime/uporaba:
Dobaviteljeva koda izdelka: 712-010

Uvoznik/distributer v RS:
PHARMACHEM Jožef Sušnik s.p.
Vidovdanska 2
SI-1000 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01/4231-462
Fax: 01/4231-482
e-mail: pharmachem@mail.com

Proizvajalec/dobavitelj:
Düllberg Konzentra GmbH & Co.
Obenhauptstraße 3
D-22335 Hamburg, Nemčija
Tel.: + 49-40- 507 114-0/50
Fax: + 49-40- 507 114-14
Telefon za nujne primere pri proizvajalcu:
+ 49-621-604 33 33 (TUIS; Werksfeuerwehr BASF Ludwigshafen)

V nujnih primerih se obrniti na osebnega zdravnika ali najbližjega dežurnega zdravnika, v primeru življenjske ogroženosti poklicati 112.

2. SESTAVA S PODATKI O NEVARNIH SESTAVINAH:

Kemijsko ime nevarne sestavine	Indeks št. EC št. CAS št.	Konc. (%)	Razvrstitev sestavine
1,7,7 Trimetilbiciklo (2,2,1)-hepten-2-on (kafa) kem. formula: C ₁₀ H ₁₈ O (bornan-2-on)	/ 200-945-0 21368-68-3	ni podatka	F, R11; Xi, R36/37/38;

Opomba: ker gre za snov, za pomen stavko v R glej poglavje 15.

3. UGOTOVITVE O NEVARNIH LASTNOSTIH:

Glavne nevarnosti: Lahko vnetljivo. Draži oči, dihala in kožo.

4. UKREPI ZA PRVO POMOČ:

Priporočilo glede potrebne posebne opreme za prvo pomoč: V odvisnosti od načina izpostavljenosti ponesrečenca naj dajalec prve pomoči pri dajanju prve pomoči ustrezno zaščiti tudi sebe.

Splošni napotki za prvo pomoč: Ponesrečenca pri vseh načinih izpostavljenosti takoj umakniti iz kontaminiranega območja na svež zrak. Takoj odstraniti onesnaženo, s kemikalijo napojeno obleko. Preveriti, zagotoviti in vzdrževati osnovne življenjske funkcije (sprostiti dihalne poti, v primeru nezavesti položaj na levem boku, po potrebi umetno dihanje in masaža srca). Takoj se posvetovati z zdravnikom. Nezavestni osebi nikoli dajati ničesar piti ali jesti. Ponesrečenca zavarovati pred mrazom in vročino ter naj počiva.

Trgovsko ime: Racemischer Campher - kafa	PHARMACHEM <i>Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.</i>	Stran: 2/5 Datum izdaje: 19.4.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	--	--

Nujni osnovni in posebni ukrepi za prvo pomoč na mestu nezgode:

- **pri vdihavanju:** Ponesrečenca, ki je vdihaval hlape, takoj umakniti iz kontaminiranega območja na svež zrak v protivetrni smeri, upoštevajoč primerno zaščito dihalnih poti. Ravnati se po splošnih napotkih za prvo pomoč in se posvetovati z zdravnikom.
- **pri stiku s kožo:** Sledi onesnaženo obleko oziroma obutev, kožo takoj temeljito umiti z veliko tekoče vode in milom. Če draženje ne poneha, se posvetovati z zdravnikom.
- **pri stiku z očmi:** Oči pri odprtih vekah temeljito izpirati s veliko čiste tekoče vode najmanj 10-15 minut oziroma dokler draženje ne poneha in se takoj posvetovati z zdravnikom.
- **pri zaužitju:** Usta izprati z vodo. Če je oseba pri zavesti in ne bruha, lahko zaužije po požirkih 100 - 200 ml vode. Ne izzivati bruhanja (o tem odloča le zdravnik). Pacient naj počiva. Takoj poklicati zdravniško pomoč in pokazati embalažo ali etiketo.

Priporočila za zdravnika: ni podatkov o posebnih priporočilih

5. UKREPI OB POŽARU:

Primerna sredstva za gašenje:	Alkoholno obstojna pena, ogljikov dioksid (CO ₂), prah.
Neprimerna sredstva za gašenje:	Ne gasiti z vodo.
Posebne nevarnosti pri gašenju:	
Posebna varovalna oprema za gasilce:	Dihalni aparat (SIST EN 137: 1996) in varovalna obleka
Druge informacije	Gasiti s strani, od koder piha. Negoreče posode hladiti z razpršeno vodo. Posode prestaviti na varno mesto. Ostanke odstraniti v skladu z navodili iz pogl. 13.

6. UKREPI OB NEZGODNIH IZPUSTIH:

Agregatno stanje:	Trdna snov.
Osebnostni ukrepi ob nezgodnem izpustu:	Poskrbeti za dobro prezračevanje. Izogibati se stiku s snovjo. Odstraniti možne vire vžiga. Raztreseno snov pobirati z mehanskimi pripomočki, pri čiščenju uporabljati primerno osebno varovalno opremo (nepropustne rokavice, ustrezno delovno obleko, zaščito za oči in obraz ...).
Okoljevarstveni ukrepi:	Nemudoma zaustaviti nadaljnje izhajanje. Ne dopustiti, da bi snov prišla v odtok, kanalizacijo, podtalnico, reke, jezera ali druge vode.
Obveščanje in alarmiranje:	Če nezgodnega izpusta ne bi bilo mogoče zaustaviti, in če obstaja tudi minimalna možnost, da bi lahko prišlo do onesnaženja okolja, vode ali nevarnosti za širšo okolico, takoj obvestiti pristojne organe.
Postopki čiščenja po nezgodnem izpustu:	Razsuto snov pobirati v primerne posode, jih dobro zapreti in poskrbeti za odstranjevanje v skladu z navodili za odstranjevanje odpadkov (glej tudi pogl. 13) oziroma se posvetovati z lokalnimi koncesijskimi odstranjevalci tovrstnih odpadkov. Pobranega materiala ne mešati z drugimi odpadki.

7. RAVNANJE Z NEVARNO SNOVJO IN SKLADIŠČENJE:

Ravnanje s kemikalijo:	
- preprečevanje zastrupitev:	Iz prostora odsesavati zrak. Preprečiti stik z očmi in kožo. Upoštevati predpise za varnost in zdravje pri delu. Med uporabo ne jesti, ne piti in ne kaditi. Po uporabi si temeljito umiti roke z vodo in milom. Za nadzor izpostavljenosti in osebne varovalne ukrepe glej poglavje 8.
- splošna priporočila:	Izogibati se nenadzorovanemu izhajanju iz embalaže.
- preprečevanje požara in eksplozije:	Odstraniti vse vire vžiga (iskrenje, statično elektriko, trenje, plamen, vročino). Ne kaditi.
Pogoji za varno skladiščenje:	
- splošno:	Skladiščiti v originalni, dobro zaprti embalaži, v suhem, hladnem, dobro prezračevanem in temnem prostoru, stran od virov vžiga in vremenskih vplivov (sonce, dež, visoke temperature).
- odvajanje statične elektrike:	Ker je snov vnetljiva, je treba odvajati statično elektriko.

Trgovsko ime: Racemischer Campher - kafa	PHARMACHEM Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.	Stran: 3/5 Datum izdaje: 19.4.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	---	--

8. NADZOR NAD IZPOSTAVLJENOSTJO/VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU:

Tehnični varovalni ukrepi:	Ne kaditi. Izogibati se stiku z očmi, kožo ali oblačili. Ne vdihavati hlapov. Ustrezne tehnične ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev se izbere glede na način uporabe snovi in s tem povezano tveganje na konkretnem delovnem mestu. Za osnovne tehnične ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev glej poglavje 7. Če tehnični ukrepi za ne zadoščajo, je treba uporabiti osebno varovalno opremo.
Osebna varovalna oprema:	
- varovanje dihal:	Če zračenje ni zadovoljivo, obvezno uporabiti ustrezno masko, da se prepreči vdihavanje hlapov/par (masko izbrati v skladu s standardi po Odredbi o osebni varovalni opremi (Ur. l. RS, št. 97/2000)).
- varovanje rok:	Na kemikalije odporne varovalne rokavice.
- varovanje oči:	Če v odvisnosti od načina uporabe obstaja tveganje, da bi kemikalija prišla v oči, uporabiti zaprta varovalna očala proti kemikalijam in hlapom.
- varovanje kože telesa:	Delovna varovalna obleka z dolgimi rokavi in varovalna delovna obutev iz ustreznega materiala.
- varovanje pred zaužitjem in splošni varnostni ter higieni ukrepi:	Pri delu ne jesti, piti ali kaditi. Po delu, pred jedjo in pred uporabo sanitarij si temeljito umiti roke z vodo in milom. Ravnati pazljivo, kot je običajno za delo s kemikalijami.

Opozorilo: Vsa osebna varovalna oprema mora ustrezati relevantnim standardom in mora biti vzdrževana tako, da je zagotovljena njena pričakovana funkcija. Delavci morajo biti usposobljeni glede pravilne uporabe in vzdrževanja osebne varovalne opreme.

Mejne vrednosti nevarnih snovi v zraku v delovnem okolju: TRGS 900 (Nemčija, 1.10.200): 2 ppm/13 mg/m³, v slovenskem pravilniku* kafa ni navedena.

Biološke mejne vrednosti (kri, urin) - vrednosti BAT: ni podatkov

Predpisi: glej še *Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Ur.l. RS, št. 100/2001), Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu (Ur. l. RS, št. 89/99) in Odredbo o osebni varovalni opremi (Ur. l. RS, št. 97/2000) z navedbo standardov (upoštevati zadnje veljavne verzije).

9. FIZIKALNE IN KEMIJSKE LASTNOSTI:

Agregatno stanje/izgled:	trdna snov (kristali)
Barva	bela
Vonj:	značilen po kafri
pH:	nevtralen
Vrelišče, vrelna območje:	204 - 205 °C pri 1013 hPa
Tališče, talilno območje:	174 - 179 °C
Plamenišče:	66 °C
Samovnetljivost:	460 °C
Eksplozivne lastnosti:	sp. eksploz. meja 0,6 vol. %, zg. eksploz. meja 4,5 vol. %
Oksidativne lastnosti:	ni podatka
Parni tlak:	< 300 hPa pri 50 °C
Relativna gostota:	970 kg/m ³ pri 20 °C
Topnost v vodi:	skoraj netopen pri 20 °C
Topnost (ostalo):	topen v številnih organskih topilih
Porazdelitveni koeficient n-oktanol/voda:	ni podatka
Drugi podatki:	/

Trgovsko ime: Racemischer Campher - kafa	PHARMACHEM <i>Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.</i>	Stran: 4/5 Datum izdaje: 19.4.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	--	--

10. OBSTOJNOST IN REAKTIVNOST:

Stabilnost:	Ob priporočenih pogojih shranjevanja in uporabe je snov stabilna.
Pogoji, ki se jim je treba izogniti (nevarne reakcije):	Izogibati se visokim temperaturam, hraniti in uporabljati stran od virov vžiga.
Nezdružljive snovi:	Kislina, baze.
Termični razpad:	-

11. TOKSIKOLOŠKI PODATKI:

LD50 orl. podgana: > 5000 mg/kg
LD50 orl. miš: 1,3 g/kg

12. EKOTOKSIKOLOŠKI PODATKI:

Odstranjevanje iz okolja:	ni podatkov
Ekotoksičnost:	ni podatkov
Obnašanje v elementih okolja:	Pri ustreznem vnašanju majhnih koncentracij v prilagojene biološke čistilne naprave ni pričakovati negativnega vpliva na razgradnjo in na delovanje naprave.
Druga navodila v zvezi z varovanjem okolja:	Ne izpuščati oziroma odlagati v okolje, odtoke, kanalizacijo, vode, tla.

13. ODSTRANJEVANJE:

Možne oblike ostankov: Prazne ali delno prazne embalažne enote; ostanki priprava, ki nastajajo z uporabo izdelka. Priprava ne mešati z drugimi odpadki. Nevarni odpadki!

Priporočljivi postopki za varno ravnanje z ostanki:

Ne sežigati odpadne embalaže in ostankov pripravka. Ne izlivati v vodne tokove ali kanalizacijo, ne zakopavati. Ne odlagati v okolje. Ravnati v skladu s predpisi o ravnanju z odpadki oziroma z odpadno embalažo.

Informacija o nekaterih osnovnih predpisih, ki urejajo področje odstranjevanja odpadkov:

Pravilnik o ravnanju z odpadki (Uradni list RS, št. 84/98 in 45/00) in Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 104/00) - upoštevati tudi morebitne spremembe.

14. TRANSPORTNI PODATKI:

UN številka:	2717
RID/ADR - pravilno poimenovanje tovora:	Kafa
ADR/RID - razred:	4.1
ADR/RID – embalažna skupina:	III
ADR/RID – nalepka nevarnosti	4.1
ADR/RID - številka nevarnosti	40
IMDG - pravilno poimenovanje tovora:	Camphor
IMDG - razred:	4.1
IMDG št. strani:	4132
IMDG – embalažna skupina:	III
IMDG - onesnaževalec morja:	
IMDG - Ems št.:	4.1-06
IMDG - MFAG št.:	331
ICAO/IATA - pravilno poimenovanje tovora:	Camphor
IATA - razred:	4.1

Trgovsko ime: Racemischer Campher - kafa	PHARMACHEM <i>Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.</i>	Stran: 5/5 Datum izdaje: 19.4.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	--	--

Tremcard št. TEC (R):

Predpisi: Evropski sporazum o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga - ADR (Ur. l. RS, št. 9/03 in 66/03)

15. ZAKONSKO PREDPISANI PODATKI/PODATKI O PREDPISIH:

Končna oznaka nevarne snovi:

Simbol(i) nevarnosti: **F (LAHKO VNETLJIVO), Xi (DRAŽILNO)**

Stavki R: **R11** Lahko vnetljivo.
R36/37/38 Draži oči, dihalna in kožo.

Stavki S: **(S2)** (Hraniti izven dosega otrok.)
S7/9 Hraniti v tesno zaprti posodi na dobro prezračevanem mestu.
S16 Hraniti ločeno od virov vžiga - ne kaditi.
S22 Ne vdihavati prahu.
S36/37/39 Nositi primerno zaščitno obleko, zaščitne rokavice in zaščito za oči/obraz.
S38 Ob nezadostnem prezračevanju nositi primerno dihalno opremo.

Varnostni list je pripravljen v skladu z naslednjimi slovenskimi predpisi:

Pravilnik o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi (Ur. l. RS, št. 101/2002); Pravilnik o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih pripravkov (Ur. l. RS, št. 101/2002)

Varnostni list je tudi v skladu z naslednjimi direktivami EU:

2001/58/EC - safety data sheet; 1992/32/EEC vključno z 2001/59/EC - dangerous substances; 1999/45/EC vključno z 2001/60/EC - dangerous preparations

16. DRUGE INFORMACIJE:

Pomen stavkov R iz poglavja 2: ker gre za snov, glej poglavje 15.

Viri za izdelavo slovenskega varnostnega lista:

- varnostni list proizvajalca z dne 2.12.1999, rev. 2, iztiskano 21.8.2000 in sprememba 10.4.2003.
- SilverPlatter - ChemBank, februar, 2000.

Zaporedna št. slovenske izdaje varnostnega lista in datum: številka2, z dne 20.12.2003 (vzrok za revizijo: prilagoditev novemu pravilniku o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi (Ur. l. RS, št. 101/2002); sprememba razvrstitve, po različnih poglavjih ažurirani podatki o predpisih).

Omejitvena klavzula:

Varnostni list je pripravljen na podlagi dosegljivih informacij in služi kot osnovno navodilo za varno delo ter kot izhodišče in pomoč za pridobivanje dodatnih informacij, če so te potrebne. Uporabnik je dolžan pridobiti dodatne informacije, če glede na obseg, naravo in pogoje dela s kemikalijo podatki iz varnostnega lista v njegovem primeru ne zadoščajo. Uporabnik je prav tako dolžan proučiti vse veljavne predpise, ki pridejo v poštev in ravnati v skladu z njimi (npr. s področja varnosti in zdravja pri delu, odpadkov, skladiščenja, prevoza ipd.). Pravna ali fizična oseba, ki daje kemikalijo v promet v Republiki Sloveniji, ne odgovarja za morebitno nepravilno uporabo kemikalije in nastale posledice. Varnostni list tudi ne predstavlja garancije za kakovost izdelka.